

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นระบยย่อยระบบหนึ่งของสังคม มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาและผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ และปริมาณที่เหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนฯ ต่าง ๆ ที่ผ่านมา ได้มุ่งที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดไป พร้อม ๆ กับความพยายามที่จะก้าวไปให้ทันความเจริญทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งได้รับผลสำเร็จในบางส่วน แต่ปัญหาอุปสรรคในบางเรื่องก็ยังคงอยู่ ขณะเดียวกันก็มีปัญหาอุปสรรคในบางเรื่องเกิดขึ้นใหม่ จึงจำเป็นต้องหาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากร มีผลทำให้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรมนุษย์เริ่มลดลง เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ในระดับพื้นฐานระดับกลาง และระดับสูง ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การที่เศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมและบริการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้มีความต้องการกำลังคนที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษา เพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535) ดังนั้นในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 หมวดที่ 3 เรื่อง แนวนโยบายการศึกษา ข้อ 5. จึงได้กำหนดว่าให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของบวงชน รัฐพึงเร่งรัดและขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อบวงชนอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535)

ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐที่ผ่านมา ต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย ดังที่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้สรุปไว้ในช่วงปลายแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 5 ดังนี้

1. นโยบายที่ให้นักเรียนชั้น ป.6 ศึกษาต่อชั้น ม.1 ในอัตราร้อยละ 50 ไม่สามารถทำได้ในบางท้องที่ ทั้งนี้เพราะ เศรษฐกิจสังคมและทัศนคติของผู้ปกครอง ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ

2. นโยบายขยายการศึกษาอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง มีผลกระทบต่องบประมาณพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนจะนิยมเข้าเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมือง ซึ่งมีความพร้อมมาก และมีชื่อเสียงมานานกว่า โรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนเปิดใหม่ในชนบทห่างไกล จึงขยายตัวได้น้อย ไม่คุ้มการลงทุน

3. การที่โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งกระจายอยู่ทั่วประเทศ ทำให้การดำเนินงานงบประมาณ ในขั้นตอนรายละเอียดต่าง ๆ เช่น การก่อสร้าง การจัดซื้อจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ต้องขยายวงกว้าง แม้จะมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีให้โอนเงินส่วนใหญ่อำนาจในการตั้งจ่ายที่จังหวัด แต่ก็ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่ เนื่องจากอำนาจอนุมัติบางอย่างรวมทั้งการจัดสรรเปลี่ยนแปลงรายการ การเร่งรัดการดำเนินงานยังอยู่ที่ส่วนกลาง ทำให้การบริหารงบประมาณไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4. การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะด้านวิชาชีพยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะงบประมาณมีจำกัดทำให้อุปกรณ์การสอนวิชา อาชีพมีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านบุคลากรในด้านวิชาอาชีพอีกด้วย เพราะการผลิตครูไม่สอดคล้องกับหลักสูตร หรือไม่เพียงพอในวิชาอาชีพที่ขาดแคลนและหรือครูไม่ยอมไปบรรจุในโรงเรียนชนบทที่ห่างไกล รวมทั้งไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการฝึกงานอีกด้วย

5. โรงเรียนส่วนมากยังส่งเสริมการเรียนการสอนด้านวิชาสามัญโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียง เป็นที่นิยมของประชาชน เพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีที่เรียนจำกัด ทำให้เด็กที่จบแล้วศึกษาต่อไม่ได้หรือศึกษาต่อได้เป็นส่วนน้อย และหางานทำไม่ได้ อันเป็นการสูญเปล่าในการศึกษาระดับนี้

6. การนิเทศการศึกษายังไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร การนิเทศของศึกษานิเทศก์ทำได้ในวงจำกัดและไม่ทั่วถึง เนื่องจากมีกำลังคนและงบประมาณจำกัด ส่วนการนิเทศภายในโรงเรียนยังไม่ได้รับความสนใจและความสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องในหลายระดับ

7. การพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะการอบรมครู เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตรใหม่ มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ ทำการอบรมได้ไม่เต็มที่ ต้องอาศัยวิธีการอบรมผ่านเขตการศึกษาและจังหวัด เพื่อถ่ายทอดให้กับครูในโรงเรียนอีกต่อหนึ่ง ทำให้ได้

ผลน้อย ครูส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมการสอนและความรู้ความสามารถไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก

8. ความทุรกันดาร และขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในท้องถิ่น เป็นเหตุให้โรงเรียนในชนบทขาดแคลนครู มีครูย้ายออกมาก ทำให้เกิดปัญหาด้านการบริหารบุคลากรและการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

9. การจัดการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาพิเศษ และไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเท่าที่ควร (กรมสามัญศึกษา, 2529)

ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปได้ระดับหนึ่งในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 6 แต่ก็ยังมีปัญหาอีกหลายประการซึ่งจะต้องแก้ไขปรับปรุงต่อไป ในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) กรมสามัญศึกษามีนโยบายการบริหารและการระดมสรรพกำลัง (การบริหารและการสนับสนุน) โดยมีมาตรการในการระดมทรัพยากรระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน มาใช้ในการจัดการมัธยมศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2534)

ในส่วนที่ให้มีโครงการระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนหรือชุมชนนั้น ทางกระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนให้โรงเรียนทุกแห่ง ได้จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้น เพราะมีเหตุผลดังนี้ (อัปสรศรี พลอดเปลี่ยว, 2533)

1. โรงเรียนมีโรคาสพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครองได้สะดวกขึ้น
2. เป็นการระดมกำลังสมอง กำลังทรัพย์ และกำลังกาย จากผู้ปกครอง หรือบุคลากรภายนอกโรงเรียน

3. เป็นการร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ เป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันทำให้การศึกษาของท้องถิ่นเจริญ

ชด โกรดิสฐ์ (อ้างอิงในประดิษฐา จันทรไทย, 2532) กล่าวถึงประโยชน์ของการดำเนินงานของสมาคมผู้ปกครองและครูไว้ว่า ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนสูงขึ้น กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะทางพฤติกรรมที่ดีของผู้บริหาร ครูนักการศึกษา ในการแสดงออกเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ทำให้มีแหล่งบริการส่งเสริมสวัสดิการและบำรุงขวัญแก่บุคลากร โรงเรียนได้รับเครื่องใช้และอุปกรณ์ครุภัณฑ์ที่ตีพิมพ์อาคารสถานที่และยานพาหนะ ช่วยให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนได้รับความสนับสนุนจาก

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย และช่วยประสานงานในการนำวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครู และผู้ปกครอง

จากการที่รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบาย ให้ความสำคัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาระดับพื้นฐานในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายขั้นตอนนั้น ทำให้รัฐบาลต้องลงทุนกับการศึกษาระดับนี้เป็นอย่างมาก ในขณะที่รัฐบาลเองก็มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ กำลังคน และระเบียบกฎหมายต่างๆ ซึ่งต้องดำเนินไปตามระบบราชการ จึงไม่สามารถสนับสนุนการศึกษาระดับนี้ได้เต็มที่ สมาคมผู้ปกครองและครู ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนช่วยเหลือการศึกษา จึงต้องเข้ามารับภาระช่วยเหลือการบริหารงานของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ ในการสนับสนุนทางการศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ทางด้านต่าง ๆ โดยอาศัยกรอบงานตามคู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2532 หมวดที่ 6 ข้อ 5 ซึ่งกล่าวถึงเกณฑ์ที่ควรจะได้รับ การสนับสนุนจากชุมชน 4 ด้าน ต่อไปนี้คือ การจัดตั้งองค์กร เพื่อสนับสนุนโรงเรียน การช่วยเหลือด้านวิชาการ การช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ และการช่วยเหลือด้านบริการ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการประสานงาน ระหว่างสมาคมผู้ปกครองและครู กับโรงเรียนในอันที่จะร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยสมาคมผู้ปกครองและครูเป็นสื่อกลางสำหรับขอความช่วยเหลือจากประชาชนและผู้ปกครองนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของโรงเรียน ในการรับการสนับสนุนทางการศึกษาจากสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของโรงเรียนในการรับการสนับสนุนทางการศึกษาจากสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ขนาดกลาง, ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่มีสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นองค์กรสมาชิกของสภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับความต้องการสนับสนุนทางการศึกษาจากสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาตามกรอบงานที่โรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนจากชุมชนตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา และคู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา พ.ศ.2532 ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้านคือ
 - 2.1 การจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนโรงเรียน
 - 2.2 การช่วยเหลือด้านวิชาการ
 - 2.3 การช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์
 - 2.4 การช่วยเหลือด้านบริการ

ความสำคัญที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการ หมายถึงการศึกษาความต้องการของโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดตั้งองค์กร, ด้านวิชาการ, ด้านทุนทรัพย์ และด้านบริการ
2. การสนับสนุนทางการศึกษา หมายถึง ความช่วยเหลือที่สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ให้แก่โรงเรียนที่เป็นที่ตั้งสมาคมทางด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ
 - 2.1 การจัดตั้งองค์กรสนับสนุนโรงเรียน ซึ่งมีทั้งองค์กรที่เป็นนิติบุคคล เช่น สมาคม มูลนิธิต่าง ๆ และองค์กรที่มิใช่นิติบุคคล เช่น ชมรมหรือกลุ่มบุคคล เป็นต้น
 - 2.2 การช่วยเหลือด้านวิชาการ ได้แก่การให้ความร่วมมือ ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิชาการ การเป็นวิทยากร การสนับสนุนให้ใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งวิทยากร การสนับสนุนให้นักเรียนและครูได้ฝึกอบรบดูงานนอกสถานศึกษา เป็นต้น
 - 2.3 การช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ ได้แก่การช่วยเหลือเป็นตัวเงิน วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา การสร้างถาวรวัตถุ ยานพาหนะ การบริจาคที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง

2.4 การช่วยเหลือด้านบริการ ได้แก่ แรงงาน การให้ยืมอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ให้ยืมยานพาหนะและการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

3. สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาหมายถึง สมาคมผู้ปกครองและครูที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และเป็นองค์กรสมาชิกของสภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย

4. ผู้บริหารโรงเรียนหมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยของตำแหน่งดังกล่าว

ข้อตกลงเบื้องต้น

ความต้องการของโรงเรียน คือความต้องการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการรับการสนับสนุนทางการศึกษา จากสมาคมผู้ปกครองและครู 4 ด้านคือ ด้านการจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนโรงเรียน ด้านวิชาการ ด้านทุนทรัพย์ และด้านบริการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนใช้ผลการวิจัยประกอบการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนได้
2. สมาคมผู้ปกครองและครูสามารถใช้ข้อมูลจากการวิจัย เป็นแนวทางในการให้การสนับสนุนโรงเรียน
3. ข้อมูลจากการวิจัยนำไปปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มประชากรทั้งหมด ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และมีสมาคมผู้ปกครองและครูเป็นองค์กรสมาชิกของสภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางจำนวน	65 คน
ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน	295 คน
ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน	240 คน
รวมประชากรทั้งหมด	600 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended)

แบบสอบถามดังกล่าวใช้สอบถามผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์งานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา พ.ศ.2532 แล้ว เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นได้นำไปทดลองใช้แล้วนำไปหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach alpha Coefficient)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้โดยทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการในการสนับสนุนทางการศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อในแต่ละด้าน

4.3 เปรียบเทียบความต้องการของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE-WAY ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี

ของ HENRY SCHEFFE

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) โดยวิเคราะห์เนื้อหา

5. การเสนอผลการวิจัย

แบ่งเป็น 5 บทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัยขอบเขตของการวิจัย ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ